

కవి పరిచయం

పేరు : పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు,

విద్యార్హత : MA.BEd

MA. Economics,

MA, POLITICAL SCIENCE,

MA, ENGLISH

వృత్తి : సెకండరీ గ్రేడ్

ఉపాధ్యాయులు

మండల పరిషత్ ప్రాథమిక పాఠశాల,

చుక్కావారి పల్లి, విరాల (మం)

ఫోన్: 9491776837,

7989784117

ప్రవృత్తి : వచన, పద్య కవిత్వం.

ముద్రితములు : 1. దేశమేగతిన బాగుపడునోయ్ (2016)

2. సమాజపు సమాధి (2017)

3. ఎందుకంటే? మేం..... మనుషులం (2018)

4. పత్తిపాటి శతక రత్నావళి (2019)

కలం పేరు : పత్తిపాటి

జన్మస్థలం : కుక్కలపల్లి, ధామల చెరువు, పాకాల (మం), చిత్తూరు జిల్లా,

జననం : 19-11-1968.

తల్లితండ్రులు : పత్తిపాటి రామచంద్ర నాయుడు, పత్తిపాటి పద్మావతమ్మ

సహధర్మి చారిణి : పత్తిపాటి అరుణ,

పుత్ర రత్నాలు : పత్తిపాటి తరుణ్, పత్తిపాటి ప్రణయ్,

ప్రచురణ : పత్తిపాటి ప్రచురణలు,

ముద్రణ : ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్, తిరుపతి,

మొదటి ముద్రణ : 2020

కాపీలు : 2000

విడిప్రతి ధర : రూ.20/-

తెలుగు భాషోద్యమ శతకం

ఎందరో భాషోద్యమ కవులు - అందరికీ వందనాలు

కవి : పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు

అంకితం

మా పెదనాన్న మరియు మా పెద్దమ్మ

శ్రీమతి & శ్రీ పత్తిపాటి శాంతమ్మ

వెంకట్రామా నాయుడు గారికి

తెలుగు భాషోద్యమ శతకం అంకితమిస్తున్నాను

ఆ.వె:

పెద్ద మనసుకల్గి పెదనాన్న వెంకట

రామనాయ్డు గారు రాజు మాకు,

శాంతమూర్తియైన శాంతమ్మ పెద్దమ్మ

వృద్ధిలోకి తెచ్చి దిద్దినారు.

ప్రచురణ కర్తలు

ఆ.వె:

చెట్లు నాటవలెర చెలిమి తోడుగ జేసి,
సాయ పడగవలెర సమ్మతించి,
నాదీనట్టి చెట్టు నానాటికి పెరిగి!
గాలి వాననిచ్చు ఘనము గాను.

ఆకలైనగాని ఆపదలోనున్న
మంచిజేయనెంచి మనుజులకును,
అట్టివారి గనిన గట్టిమేలును జేయ!
సాహసించు రేని సంతసముగ.

శ్రీ పేరం వెంకటరమణ గారు,
శ్రీమతి పేరం రాధికా కిరణ్ గారు

ఉపాధ్యాయులు, కవి, రచయిత అయినటువంటి పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు గారు మాకు పరిచయం అయినది కొద్దికాలం లోనే మాకు అత్యంత ఆప్తులు అయినారు రమేష్ నాయుడు గారు సరస్వతీ పుత్రులు లక్ష్మీ అందర్నీ వరిస్తుంది కానీ సరస్వతి వరించాలంటే కారణజన్ములై ఉండాలి.

ప్రతి దైనందిన సామాజిక సమస్యలపైనా, ప్రకృతిపరమైన విషయాలపైన బాధ్యతాయుతంగా తన కవితలతో పద్యాలతో అక్షరాలను ఆయుధాలుగా మార్చి స్పందిస్తుంటారు.

తెలుగు భాష ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోతుందే మోసని భయం లేదు రమేష్ నాయుడు గారి లాంటి వాళ్ళు తమ పద్యాలతో, కవితలతో, సాహిత్యంతో తెలుగు భాష ప్రాముఖ్యతను విలువను పెంచుతూనే ఉంటారు. మాతృభాషకు వెలుగులు నింపుతూ ఉంటారు.

ఉపాధ్యాయుడుగా కవిగా, రచయితగా ప్రకృతి ప్రేమికుడిగా, సామాజిక సేవకుడిగా ఉన్నటువంటి రమేష్ నాయుడు గారు ఇంకా ఎన్నో రచనల ద్వారా సమాజానికి, తెలుగు భాషకి సేవ చేయాలని కోరుకుంటున్నాము. రమేష్ నాయుడు గారితో పరిచయం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను.

పేరం రాధికా కిరణ్....

ముందుమాట

శ్రీమతి గల్లా అరుణ కుమారి
మాజీ మంత్రివర్యులు
ఉమ్మడి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం.

టైం మేనేజ్మెంట్ స్కూల్ కి వెళ్తే...వారు మొట్టమొదట

మనకు నేర్పించే మౌలిక సూత్రం ఒక్కటే, అది మొదటి నుండి ఎక్కడ పెట్టవలసిన వస్తువులు అక్కడే ఉంచడం నేర్చుకోవాలని, ఉదాహరణకు ఇంటి తాళాలను ఒకే ప్రదేశం లో పెట్టడం వల్ల వాటిని సులభంగా గుర్తించవచ్చు. ఇంటికి తాళం ఎంత ముఖ్యమో... తాళానికి చెవి కూడా అంతే ముఖ్యం. అదేవిధంగా సంస్కృతి సాంప్రదాయాలు కొనసాగడానికి భాష ఎంత ముఖ్యమో... భాష బ్రతికి ఉండడం కూడా అంతే ముఖ్యం. భాష బ్రతికి ఉండాలంటే రచయితలు ఉండాలి. రచయితలు తమ రచనలు కొనసాగించాలంటే... పాఠకులు ఖచ్చితంగా ఉండి తీరాలి.

అలాగే తెలుగు భాష గురించి ఈ శతక రచయిత చాలా చక్కగా చెప్పారు. వీరు వ్రాసిన ఈ పద్య కావ్యం చూస్తుంటే ఎవరికైనా అర్థం అవుతుంది. ఈ కవి ఎంత ఆందోళన చెందుతూ ఈ పద్యాలు వ్రాసారో... అని. ఇవన్నీ నిజంగా అక్షరసత్యాలు. ఒక చిన్న వస్తువు కనిపించకపోతేనే మనం ఎంతో ఆందోళన చెందుతాము. అలాగే మన మాతృభాష అనేది చిన్న వస్తువేమీ కాదు. వస్తువు పోగొట్టుకుంటే ఎక్కడోచోట దొరుకుతుంది. మరి భాషను పోగొట్టుకుంటే..... మరి దాని కొరకు ఎన్ని శతాబ్దాల వెనకకు వెళ్ళి వెతకాలి..?

సురభి నాటకాలు సుమధుర గానాలు

వెతలు తీర్పు కథలు వేనవేలు

భాష వెలిగె నిచట బాధ్యత నేర్పుతూ...

నిజంగానే మన భాష మనకు లేకుంటే... మన పిల్లలకు, వారి పిల్లలకు, తర తరాలకు మన సంస్కృతి మన సాంప్రదాయాలు ఎలా తెలుస్తాయి...? అలాగే మన పూర్వీకులు రచించిన గ్రంథాలు ముఖ్యంగా భారత, భాగవత, రామాయణం మొదలగు వాటిలో ఈనాటికి చెక్కుచెదరకుండా ఎప్పటికప్పుడు నిత్యనూతనంగా ఉండేటువంటి నీతి, నియమాలు, అనుబంధాలు మనకు కనిపిస్తాయి.

ఊరగాయ పోయే ఉండ్రాళ్ళు పోయగా

పాలతాళికలు పాలబువ్వ

పాయసంబు పోయే పద సంపదెల్లనూ...

కవి ఎంత చక్కగా ఉదహరించారు. భాష భవిష్యత్తు ఎలా ఉండబోతుందో....చక్కగా చెప్పారు.

నిజమే... ఇప్పటికే పిజ్జాలు, బర్గర్లు, మన జీవన స్రవంతి లోకి వచ్చేశాయి. మరి ఇలాంటి మధురమైన, ఆరోగ్యకరమైన వంటలు దూరమైపోతాయి. ఇప్పటికే మన చిన్ననాట మనం తిన్నటువంటి మధురమైన వంటలన్నీ...కనుమరుగై పోయాయి. మన సంస్కృతిలో మన కుటుంబం అనేది ఒక పెద్దవరం కుటుంబాలకు కుటుంబాలు తరతరాలుగా ఒక ఇంటికి ఒక సాంప్రదాయానికి పరిమితమవుతూ ఎంతో మనశ్శాంతిగా బ్రతుకుతూ ఉంటారు. అమ్మ,నాన్న, అప్ప, తాత, అక్క, చెల్లి, అన్న, తమ్ముడు ఇలాగా విడదీయలేని అనుబంధాలతో పెనవేసుకుని బ్రతుకుతూ ఉంటారు. అమ్మ నాన్నను వృద్ధాశ్రమంలో పెట్టి ఫాదర్స్ డే, మదర్స్ డే అని ఏడాదికి ఒకసారి వెళ్ళి, ఒక గంట సేపు కూర్చొని తీసుకెళ్లిన వస్తువులు అందరికీ పంచుతారు. మరి అలాంటి పరిస్థితికి మనం వెళ్ళగలమా...?

అందుకు... ఈ రచయిత ఇలా వ్రాశారు.

అమ్మ లేక బిడ్డ అవనిలో బ్రతుకునా,

తిండిలేక నరులు తిరుగుటెట్లు,

జానపదులు లేక జాతి వెలుగుటెట్లు!

మన గంగిరెద్దులు, సంక్రాంతి పండుగలప్పుడు నెత్తిన పాత్రను ఉంచుకుని, రెండు చేతులతో చెక్కభజనలు వేస్తూ, వీధుల వెంట తిరిగే హరిదాసులు, వరిచేలలో జానపద పాటలు పాడే కూలీలు ఇవన్నీ ఏమైపోయాయి. మనం ఎంతో సాంప్రదాయంగా జరుపుకునే పండుగలు మన సంస్కృతి సాంప్రదాయాలన్నీ.. మరచిపో వలసిందే నా...! ఇవన్నీ జారవిడుచుకుంటే... మళ్ళీ వెతికి మనం వెనక్కి తెచ్చుకో గలమా..!

పత్తిపాటి రమేష్ కలం నుండి జాలువారిన ప్రతి అక్షరము ఆలోచింపదగ్గదే... చదివిన వారంతా, ఒకింత మనసును వెనక్కు పోనిచ్చి ఆలోచిస్తే అందరికీ మంచిది. అలాగే ఈ రచయితకు మంచి భవిష్యత్తు ఉన్నది. వీరు ఇలాగే సమాజానికి పనికి వచ్చే రచనలు మరిన్ని చేయాలని ఆశిస్తూ....

మీ శ్రేయోభిలాషి

గల్లా అరుణకుమారి

భాషోద్యమ కరదీపిక ఈ “తెలుగు” భాషోద్యమ శతకం

శ్రీ పొట్లూరి హరికృష్ణ
పూర్వ అధ్యక్షులు, జానపద అకాడమీ
ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, అనంతపురము
93 94 93 94 93

ప్రాశ్నాత్మ్య ఒరవడిలో - ఆంగ్ల భాష మోజులో.. తెలుగు యువత కొట్టుకు పోతున్నప్పుడు.. తమదైన స్థానం, ప్రస్థానం పోగొట్టుకుంటున్నప్పుడు... తల్లిభాషలోని తెలుగు శక్తిని, తెలుగు యుక్తిని, మాతృభాష మనోశక్తిని, జ్ఞాపకశక్తిని తెలియజేసేలా అలతి అలతి పదాలతో ఆటవెలది ఛందస్సులో తెలుగు భాషోద్యమం చేస్తున్నారు “పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు”

పత్తిపాటి గారు స్వతహాగా ఉపాధ్యాయులు కనుక తెలుగు భాషపై అభిమానం, సాహిత్యంపై మమకారం, సంఘం పట్ల భాధ్యత కలిగిన కవి. సదాచారం పట్ల మక్కువ కల్గిన వ్యక్తిగా, జాతి అంతర్గత పదాలను ఒడిసిపట్టి, భాషా రహస్యం తెలిసినవాడైన కవిగా పద్యాన్ని హృద్యంగా, మకుటం మణి కిరీటంగా తన పద్య ప్రస్థానంలో విశిష్టత చాటుకున్నాడు. భావితరాలకు పద్య ప్రసూనాలను పరిమళింపజేసేదే “తెలుగు భాషోద్యమ శతకం”.

తెలుగు దూరమైన తెలుగు జాతెక్కడా...? మాతృభాష లేక మనగల్గుటెట్టరా..? నమ్మబోకు రయ్యా..! అంటూ...

తెలుగు భాష ప్రమాదంలో పడినా - తెలుగు జాతి ప్రమాదంలో పడినట్టేనని స్పష్టంగా తెలియజేసారు. తెలుగు భాష మీద నిర్లక్ష్య భావనను ఏర్పరచుకున్న ప్రతి ఒక్కరికీ “వీరా - తెలుగువీరా కాపాడుకోవాలిరా “అంటూ హెచ్చరికలు పంపుతున్నారు కవి. నూట పదకొండు (111) పద్యాలతో “తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర” మకుటంతో తెలుగు భాషోద్యమకారులకు కరవాలంలా రూపొందించారు. ఈ కృతిలోని పద్య మాధుర్యాన్ని, కవి సహృదయ భావ రసాస్వాదనను ప్రతిఒక్క పాఠకుడు తప్పక చవిచూడాలి.

“ఆంగ్ల మాధ్యమంబు అవకాశవాదమే

మాతృ భాషపైన మమత పెంచు

భావ స్వేచ్ఛ మాతృభాషతో సాధ్యమే.” (4)

ఒక వ్యక్తి అభివృద్ధిలో కావచ్చు, సమాజ అభివృద్ధిలో కావచ్చు ఆ భాష యొక్క భావాన్ని స్వేచ్ఛగా ప్రకటించినప్పుడే అభివృద్ధి సాధ్యమవుతుందని స్పష్టం చేశారు. భావ స్వేచ్ఛ కేవలం మాతృభాషతోనే సాధ్యమని ఆటవెలది ఛందస్సులో చాలా భావుకతతో చెప్పిన తీరు అభినందించదగినది, ఆహ్వానించదగినది.

“ఆంధ్ర దేశమందు అంధకారము చేరే

ఆంగ్ల మాధ్యమంబు అమలుజేయ

తెలుగు తరిమి కొట్టు తెగింపు నీకేల” (6)

ఆంగ్ల మాధ్యమాన్ని అమలుచేయడం ద్వారా జీవితంలో అంధకారం అలుముకోబోతుందని,

మాతృభాషను చంపే ఆ తెగింపు నీకెందుకని ఆ అధికారం నీకెవరిచ్చారని సూటిగా ప్రశ్నిస్తూ ...ఇట్టి అంధకారాన్ని తరమవలసిన భాద్యత తెలుగువారిపైన ఖచ్చితంగా ఉందని పిలుపునిస్తున్నారు. నాటి తెలుగు వెలుగులను గుర్తుచేసుకుంటూ, అన్నమయ్య గొంతులో అలరారిన తెలుగు కీర్తనల పట్టాభిషేకాన్ని కృష్ణదేవరాయల భాషా ప్రోత్సాహాన్ని, సి.పి. బ్రౌన్ భాషాభివృద్ధి కృషిని శ్లాఘిస్తూ, నేటి పాలకులు తెలుగువెలుగులను విరబూయించాల్సిన ఆవశ్యకతను మన కవి ఇలా తెలుపుతున్నారు.

“అన్నమయ్యనాడు ఆదరించిన భాష

కృష్ణ దేవరాయ తృప్తభాష,

బ్రౌనుగారి కిష్ట మైనట్టి భాషరా!”(10)

“ఇటాలియన్ ఆఫ్ ద ఈస్ట్” అని పరదేశీయులు తెలుగును మెచ్చుకొన్నప్పటికీ స్వపాలకుల చేతిలో తెలుగుకు గడ్డుకాలం వచ్చినందుకు కవి వెలిబుచ్చుతున్న ఆవేదన భాషాభిమానులందరినీ ఆలోచనలో ముంచేస్తుంది. తెలుగు భాష యొక్క గొప్పతనాన్ని, తెలుగు భాష వైభవాన్ని చెబుతూ అలాంటి భాష నేడు ఎందుకు గడ్డిపోచగా తయారయిందని అనహనాన్ని, భాధను వ్యక్తీకరిస్తూ కవి ఏమంటున్నారో చూడండి. ఇక్కడ భాషపైన కవికి ఎంత మక్కువ, మమకారం ఉందో అర్థమవుతుంది..

“పద్యమైనగాని గద్యమైనను గాని

హృద్యమై చెలగును హృదయమందు

అట్టి భాష నేడు గడ్డిపోచాయేరా”(20)

అజంతా భాషగా అలరారుతూ, తెలుగు భాషలోని పద్యాలు తేనె కన్నా మధురమైనవని, చక్కెర కంటే తీయైనదని, అవి ప్రజల నాలుకల యందు నిత్యం నాట్యమాడుతున్నాయని అలాంటి సుస్వరాల భాష తెలుగు భాష అని గుర్తు చేస్తూ, శతాబ్దాల నుంచి అనేక నియమాలు పాటిస్తూ పద్యాలలో నీతిని అందంగా చొప్పించి తెలుగు భాష దశదిశలా వ్యాప్తి చెందిందని కవి గర్విస్తున్నారు.

“తెలుగు భాష యందు తీయని పద్యాలు

నాట్యమాడె జనుల నాల్కాయందు

నీతి పద్య సార నియమంబు పాటించి”(84)

తెలుగు జాతి ఆప్యాయతకు, ఆత్మీయతలకే కాదు, రుచికరమైన వంటకాలకు, రసరమ్యమైన కళలకు ప్రసిద్ధి. అలాంటి తెలుగు నేల తన ఆత్మ గౌరవాన్ని నిలదొక్కుకొనడానికి ఎన్ని పోరులైనా సల్పుతుందని అట్టి ఘనత తెలుగు వారిదని చెప్పకనే చెబుతుంది ఈ పద్యం

“తెలుగు సొరభాలు తెలుగు వంటకములు

పోరు తెలుగు గడ్డ పోతుగడ్డ

అట్టి సంపదెల్ల ఆంధ్రుల సొమ్మురా” (34)

సకల కళలకు మన భారతదేశం పెట్టింది పేరు. మరి అలాంటి ప్రాచీనకళలు అంతరించ కూడదు అని కళలు లేకపోతే సంస్కృతి అనేదిలేదు ...భాషలేక పోతే మనుగడ లేదు...అంటూ సంస్కృతికి, కళలు, భాష రెండు కళ్ళలాంటివని వీరిభావన. ఇలాంటి భావనను వెలిబుచ్చిన వీరి అంతరంగం మరియు చెప్పిన విధానం వీరి కళాత్మకతను తెలుపుతుంది. పత్తిపాటి గారు స్వతహాగా కళాహృదయులు కావడంతో ప్రతి పద్యాన్ని హృద్యంగా మలిచారు. ఆయన మనల్ని తన పద్యాలతో ఆకర్షించారు.

“కళలు లేనిచోట కళతప్పు సంస్కృతి

భాష లేని చోట బ్రతుకు బండి

ఆగిపోక ముందు వేగమే మేల్కొని(56)

పసిబిడ్డకు తల్లి యేవిధంగా ఆధారమో, నరులకు ఆహారం ఎంత అవసరమో, జాతికి కూడా జానపదులు అంతే అవసరం అంటూ పల్లె జీవన సౌందర్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ... దేశానికి, జాతికి పల్లెలు పట్టుకొమ్మలని మరోమారు వీరి పద్యం ద్వారా వినిపించారు.

“అమ్మలేక బిడ్డ అవనిలో బ్రతుకునా

తిండిలేక నరులు తిరుగుటెట్లు?

జానపదులు లేక జాతివెలుగుటెట్లు”(63)

తెలుగు వారికే సొంతమైన ప్రక్రియ అవధానప్రక్రియ. అటువంటి అవధానం ద్వారా తెలుగు భాష మకుటాయమానంగా వెలిగింది. తెలుగు భాషలో విద్య ఎంత సుందరమో.. అలాంటి పద్యాలతో సాగే అవధాన ప్రక్రియకూడా అంతే సుందరమైనది అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. అష్టావధానం, శతావధానం, సహస్రావధాన పేర్లతో ఎంతో చక్కగా సాగుతూ పద్యసౌరభాన్ని వెదజల్లుతూ ప్రపంచ ప్రజల్ని ఆకర్షిస్తోంది అలాగే ఏకాగ్రత ధారణ. గల్గిన ఈ అవధాన ప్రక్రియ శ్రోతలను ఆశ్చర్యచకితులను చేస్తుంది. ఇలాంటి ప్రక్రియ ఏభాషలో మనకు కనిపించక, మన తెలుగుభాషలో మాత్రమే కనిపిస్తుంది. కనుక ఇది మన తెలుగు వారి సొత్తు అని సగర్వంగా ఈ పద్యంలో తెలిపారు.

“అందమైనదోయి అవధాన ప్రక్రియ

వేరు భాషలందు వీలు కాదు !

మనకే సొంతమైన మంచి సృజనయిది!”(83)

ఇలా ప్రతి పద్యాన్ని తెలుగు తల్లి పాదాలకు అర్పిస్తూ, భాషను నిలుపుకోవాల్సిన అవసరాన్ని మనకందరికీ తెలియజేస్తున్నాడు కవి పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు. వీరి పద్యధార నిరాఘాటంగా కొనసాగుతుంది. వస్తువు ఎంపికలోనూ, విషయ పరిశీలనలోనూ, కవి తీసుకున్న జాగ్రత్తలు గమనిస్తే కవికి సమాజం మీదున్న లోతైన అవగాహన మనకు అవగతమవుతుంది.

మన శరీరం కోసం ఎంత శ్రమిస్తామో, భాష కోసం కూడా అంతే శ్రమించాలి. అలాసాగే ఈ శతకంలోని పద్యాలు. చక్కని భావ విశ్లేషణతో సమాజ శ్రేయస్సును కాంక్షించే విధంగా తీర్చిదిద్దబడ్డాయి. ఇంత మంచి శతకాన్ని మన తెలుగు శతక ప్రపంచంలోకి ఆహ్వానిద్దాం. వీరి అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిని కొనసాగిస్తారని ఆశిస్తూ, అభినందనలందిద్దాం...

విశిష్టమైన అంశాలను తీసుకుని అందమైన మణి మకుటం తో అందించిన పద్యాలహారాలు మన తెలుగు తల్లి మెడలో అలంకరిస్తున్న పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడిని మనస్ఫూర్తిగా అభినందిస్తున్నాను..

సందర్భోచిత శతకం

శ్రీ విరపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం

శాసనమండలి సభ్యులు, PDF ప్లైర్ వీడర్

తెలుగు సాహిత్యంలో శతకాలు సమకాలీన సమస్యల్ని తీవ్రంగా స్పృశిస్తాయి. చాలాచోట్ల వ్యంగ్యంగా, ఉపదేశాత్మకంగా అవి కనిపించినా వాటిలో విమర్శ ఎక్కువ. ఆ విమర్శలో నీతి, హెచ్చరికలు ఎక్కువ. ఒక్కోసారి కాలం మారడం తో ఈ శతకాలకు కూడా కాలం చెల్లుతుంది కానీ... ఆ నాటి పరిస్థితుల్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ఇవి బహు చక్కగా పనికొస్తాయి. భారతీయ చరిత్రకు కావలసిన చాలా ఆధారాలు కూడా వీటిలో లభ్యమవుతాయి. అందువల్ల శతకాలకు చాలా చారిత్రక, సాంస్కృతిక ప్రాధాన్యం ఉంది.

ఒక ప్రక్రియగా కూడా శతకం తెలుగుకు ప్రత్యేకం. ముక్తకాలు రూపంలో సంస్కృతంలో, హిందీలో పద్యాలు (దేనికవిగా) చలామణి అవుతున్న నిర్ణీత సంఖ్యలో మకుటంతో కృతి పరిచయంతో, కావ్య లక్షణాలతో ఒక సాహిత్య రూపాన్ని సంతరించుకున్న ప్రక్రియగా శతకం తెలుగు భాషకు మాత్రమే సొంతం. దీనికి మనము గర్వించాలి.

అయితే చారిత్రక విషాదం ఏమంటే ! ఆ తెలుగును కాపాడుకోడానికి శతకాలు రచించాల్సి రావడం. రమేష్ నాయుడు తెలుగు భాషకు ముప్పు వస్తున్న సందర్భంలో దాన్ని వస్తువుగా రచించి గొప్ప ప్రాసంగికంను ప్రదర్శించాడని ప్రస్తుతించాలో, అలాంటి సందర్భం ఒకటి మన కాలంలోనే దాపురించడం పట్ల సిగ్గుపడాలో అర్థం కాని పరిస్థితి. ఏదిఏమైనా తెలుగుకు ఎప్పుడు ఎరగని గడ్డుకాలం వచ్చింది. ఈ దశలో వచ్చిందే ఈ తెలుగు భాషోద్యమ శతకం. ఇదేమీ.. భాషాస్తుతి శతకం కాదు, ఉద్యమ శతకం. కవి ఎంచుకున్న చందస్సు ఆటవెలది. అది కూడా పట్టువిడుపులున్న సరళ ఆటవెలది. ఇందులో తెలుగు ప్రశస్తి ఉంది. తెలుగును

బతికించుకోడానికి సులువైన మార్గాలున్నాయి. కొన్ని జాగ్రత్తలతో హెచ్చరికలు ఉన్నాయి.

“మధురమైన భాష మన మాతృభాషరా”

“ఆదరించకున్న అంతరించు”.... అన్నది బుద్ధి చెప్పడం అయితే...!

“తమిళ తంబికున్న దమ్ము నీకున్నదా”... అన్నది సవాలు..

“మాధ్యమంబు మార్చ మంద బుద్ధులెవరు”

“ మంచిగాను చదివి మారబోరు”... అన్నది తన వృత్తి అనుభవమైతే...!

“ కల్ల బొల్లి మాట చల్ల బోదెవుడును”

“ వాస్తవముగ నర బ్రాంతి వీడి”అన్నది ప్రస్తుత భాషా విధానం పై పెదవి విరుపు.

“ అంగ్ల భాష మోజు అమెరికా పై మోజు”

“ఆశలన్నీ కూలి ఆవిరయ్యె”

“ చాప వలెను చుట్టి శాసించె కర్రోన” అన్నది వ్యాఖ్యానం అవసరం లేని వాస్తవం. రచయితకు భాష అంటే అమఃపిండం భాష కాదని “ గిడుగురామమూర్తి గీటురాయి” అని స్పష్టత ఉంది. భాష లేని చోట బ్రతుకు బండి ఆగిపోతుంది అన్న ఆందోళనా ఉంది.

రమేష్ నాయుడు పాత శతకాలన్నింటిని పలకరిస్తాడు. ప్రాచీన వైభవాన్నంతటినీ ప్రస్తుతిస్తాడు. తెలుగు పద్యాన్ని నెత్తికెత్తుకుంటాడు. దేశభాషలందు తెలుగు ఎందుకు” లెస్స” అయిందో మాటిమాటికీ విడమర్చి చెబుతాడు. చివరగా మన బ్రౌను గారికున్న భక్తిలో కొంత అయినా ప్రభుతకున్న చాలు భాష బ్రతుకు అని, అరమరికలు లేకుండా కుండ బ్రద్దలు కొడతాడు. సామాజిక అంశాలపై స్పష్టత ఉన్న రమేష్ సాహిత్య మధనం మరింత ఓపిగ్గా, లోతుగా చేసి ఇంకా చాలా పదునెక్కాల్సి ఉంది.

ఒకవైపు ఉపాధ్యాయ ఉద్యమాన్ని నడుపుతూనే... కవితా ఉద్యమాన్ని విరామమెరుగక పరిశ్రమిస్తూ నడుపుతున్న రమేష్ నాయుడు కవితోద్యమ శుభాకాంక్షలు.

తీయనైన శతకం

శ్రీయండపల్లి శ్రీనివాసులు రెడ్డి
పట్టభద్రుల శాసన మండలి సభ్యులు

ప్రపంచ భాషలలో తెలుగు తీయనైన భాష, “దేశ భాషలందు తెలుగు లెస్స” అన్నారు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు. “ఇటాలియన్ ఆఫ్ ద ఈస్ట్” అని పాశ్చాత్యులు అన్నారు. మన మాతృ భాష అంత గొప్పది కాబట్టే విదేశీయుడైన సి.పి.బ్రౌన్ తెలుగుభాషను నేర్చుకోవడమే కాకుండా తెలుగు భాషలో నిఘంటువు కూడా రాశారు. అయితే పరభాషా వ్యామోహంతో ఆధునిక సమాజంలో తెలుగు నేర్చుకోవడం, మాట్లాడడం, వ్రాయడం అన్ని అంతంతమాత్రంగానే ఉంటున్నది. అంతరించిపోతున్న తెలుగు భాషను కాపాడుకోవడానికి, అభివృద్ధిలోకి తేవడానికి కృషి చేస్తున్న భాషాభిమానులు, సాహితీ వేత్తలు, కవులు ఎంతోమంది ఉన్నారు. ఈ మార్గంలో పయనిస్తూ తెలుగు భాష మీద ఎనలేని ప్రేమతో, స్వయంకృషితో, తెలుగు భాష గొప్పతనాన్ని, సాహిత్యాన్ని, తెలుగు భాష ప్రస్తుత పరిస్థితిని తెలుగు భాషోద్యమ శతకం (111 ఆటవెలది పద్యాలతో) రచించి, వివరించిన విశిష్ట రచయిత రమేష్ నాయుడు గారు అభినందనీయులు.

ఇందులోని ప్రతి పద్యం తెలుగు భాష పట్ల రచయితకు ఉన్న ఆసక్తిని, తెలుగుభాషను కాపాడుకోవాలనే తపనను వ్యక్తపరుస్తున్నది. చక్కని పద్యాలతో ఉన్న ఈ పుస్తకం పాఠకులలో స్ఫూర్తిని కలగజేయాలని రచయిత ఆశయాన్ని నెరవేర్చాలని ఆశిస్తూ... ఆకాంక్షిస్తూ....

నిబద్ధత

శ్రీవల్లెల హరి నాయుడు,

విశ్రాంత తెలుగు రీడర్,
దుర్గా నగర్ కాలనీ, చిత్తూరు,
ఫోన్ 94412 65272
తేది: 1-10-2020

శ్రీ పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు గారు నిబద్ధత కలిగిన ఉత్తమ ఉపాధ్యాయులు గా ప్రసిద్ధి చెందినవారు. వీరు వర్తమాన కాల సంఘటనలను నిశితంగా పరిశీలిస్తూ, ఎప్పటికప్పుడు తన స్పందనలను కవితా రూపంలో వ్యక్తం చేస్తూ ఉంటారు. ప్రతిదినం ఏదో ఒక కవిత వ్రాసి పాఠకులకు అందించడం వీరి నిత్యకృత్యం. పత్రికల్లో వచ్చిన వార్త అయినా, టీవీలో చూసిన దృశ్యమైనా ఈ కవికి కవితా వస్తువుగా మారిపోతుంది. వచన కవిత్వం లోనే కాక పద్య కవిత్వంలో కూడా వీరికి గట్టి అభినివేశం ఉంది. గతంలో వీరి ముద్రిత రచనలకు కుప్పం రెడ్డమ్మ సాహితీ అవార్డు రావడం రమేష్ నాయుడు గారి కవితాపటుత్వానికి కారణంగా చెప్పవచ్చు.

ప్రస్తుతం పత్తిపాటి వారు వ్రాసిన రెండవ శతకం మాతృభాషోద్యమ శతకం. 'తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర!' అనే మకుటంతో తెలుగు భాషాభిమానులను దృష్టిలో పెట్టుకుని రాయబడింది. తెలుగు భాషా సాహిత్యా ప్రాభవ, వికాసాలను గుర్తుచేస్తూ, ఈనాటి దుస్థితిని ఎత్తిచూపుతూ, భాషా ప్రియుల కర్తవ్యాన్ని సూచిస్తూ రాయబడిన శతకమిది.

తెలుగు భాషకు సంబంధించి వంద సంవత్సరాలకు పూర్వమే పాఠ్య గ్రంథ రచనల విషయంలో గ్రాంథిక, వ్యావహారిక భాషా వివాదాలు తారాస్థాయికి చేరాయి. న్యాయస్థానాలను ఆశ్రయించాయి. చివరికి ప్రజాభీష్టం మేరకు వ్యావహారిక భాషావాదమే నెగ్గింది. ప్రజామోదమే గెలిచింది. ప్రసార మాధ్యమాలైన పత్రికలు, రేడియో, టీవీ లో నేడు విరివిగా వ్యవహారిక భాషనే వాడుతున్నారు. అంతేకాక మాండలిక భాషకు కూడా మనుగడ కలిగించి ప్రోత్సహిస్తున్నారు.

ఇలాంటి తరుణంలో బోధనా భాషగా పాఠశాల స్థాయి నుండి తెలుగుకు బదులుగా ఆంగ్ల భాషను విధిగా ప్రవేశ పెట్టాలని ప్రభుత్వం చట్టం చేసింది. ఈ చట్టం న్యాయానుగుణంగా లేదని న్యాయస్థానాలు తీర్పు నిచ్చాయి. ఈ విధంగా భాష కోసం ఎక్కువగా న్యాయస్థానాలను ఆశ్రయించడంలో బహుశా తెలుగువారే అధికులేమో...! తెలుగు మాట్లాడే ప్రజలు, మాతృభాషాభిమానులు, ఎక్కువ మంది మేధావులు బోధనాభాషగా ఆంగ్ల మాధ్యమాన్ని పాఠశాల స్థాయి నుండి ప్రవేశ పెడితే తెలుగు మృతభాషగా మారిపోతుందనే కలవరపాటును, భయాన్ని, వ్యక్తం చేస్తూ, వ్యతిరేకిస్తూ తమ నిరసన గళాలను బలంగా వినిపించారు. ఆ స్పందన ప్రేరణగా రూపుదిద్దుకున్నదే ఈ మాతృభాషోద్యమ శతకం.

ఈ శతకంలో తెలుగు ప్రాభవాన్ని కీర్తించిన దేశవిదేశీ ప్రముఖుల అభిప్రాయాలు ఉల్లేఖించబడ్డాయి. తెలుగులో వెలసిన కావ్యాలు, కావ్య ప్రక్రియల వైవిధ్యం, కవితల ఉదాత్తత, కవుల అభినివేశం, వేల సంవత్సరాలుగా విస్తృతి చెందిన సంస్కృతి, సాహిత్య, భాషా విశేషాలు ఈ శతకంలో ఉటంకించబడ్డాయి. ముఖ్యంగా తెలుగుకు రాబోతున్న ఉపద్రవాన్ని, దుర్గతిని సుదీర్ఘంగా వెల్లడించారు కవి గారు. “భాష భవితనిచ్చు బంగారు బాతు” ! అని “మాతృభాష ఒకటే మనదైన సంపదని”, సంస్కృతిని నిలిపి, సమైక్యపరచే సాధనమని వివరించారు. అట్టి భాషకు కీడు తలపెట్టవద్దని, అడ్డుగోడలు కట్టవద్దని, గడ్డిపోచగా చూడవద్దని, కళ్లముందే కనుమరుగై పోతుంటే చూస్తూ ఊరుకోవద్దని, బాధ్యత తెలిసి భాష ప్రాభవానికి పూనుకోవాలని హెచ్చరించారు.

మేధావులు, చదువుకున్నవారు, భాషా ప్రియులు మాట్లాడకుండా మౌనంగా ఉంటే ఎలాగని ప్రశ్నిస్తూ...

భాష శిథిలమౌను బాధ్యత వీడిన,
చదువుకొన్నవారు చచ్చుబడిన,

దక్షులెవరు తెలుగు రక్షించు వారలు! అని కర్తవ్యబోధ చేస్తూ బాధ్యత తీసుకోమని ప్రాధేయపడడం మనం గమనించవచ్చు.

బోధనా భాషగా కాకుండా తెలుగును పాలనా భాషగా చేస్తే మన భాష భవిష్యత్తు బాగుంటుందని అంటూ...

పట్టుబట్ట వలెర పాలనా భాషగా,
మాతృ భాష మనకు మాతృ సమము,

మనది కాని భాష మనము వలుకుటేల? అని పాలనా భాషగా తెలుగు ఉండాలని కవి ప్రతిపాదన తెలియజేశారు. మధురమైన మన తెలుగు భాషను ఆదరించకుంటే ...అంతమైపోతుందని తల్లి వలెను జూచి తల్లడిల్లుమని తన ఆవేదనను, ఆక్రోశాన్ని వెలిగ్రక్కారు.

మాతృభాషా మమకారంతో నేటి తెలుగు భాషా దుస్థితికి చలించి, కర్తవ్యోన్ముఖులను చేస్తూ, భాషా ప్రియులలో చైతన్యం నింపి, పోరాటపటిమను జాగృతం చేయడానికి, సంస్కృతి సంప్రదాయాలను నిలబెట్టే బలమైన సాధనంగా ఉండే భాషను కాపాడుకోవడం మన బాధ్యత అని, అర్థితో వ్రాసిన ఈ శతకాన్ని తెలుగు అభిమానులందరూ... ఆదరిస్తారని ఇలాంటి స్ఫూర్తిదాయక శతకం వ్రాసిన పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు గారిని అభినందిస్తూ... మరిన్ని రచనలు, శతకాలు ఎన్నో వ్రాయాలని కోరుకుంటున్నాను.

మీ శ్రేయోభిలాషి

శ్రీ పల్లెల హరి నాయుడు,

కవిత్వానికి సామాజిక స్పృహ ఉండాలి

శ్రీ పారుపల్లి కోదండరామయ్య

విశ్రాంత చీఫ్ ఇంజనీరు

ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్

హైదరాబాద్, చరవాణి: 9505298565

పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు గారు మంచి బడిపంతులే కాదుబీ సామాజిక స్పృహ ఉన్న మనిషి. పిల్లల కోసం ప్రత్యేక శ్రద్ధ ఉన్న మనీషి. మంచి రచయిత. ఇప్పటికే మూడు కవితా సంకలనాలను ముద్రించి మనముందుకు తెచ్చారుబీ పత్తిపాటి శతక రత్నావళి పేరుతో ఒక ద్వీ శతకాన్ని రచించారు.. తెలుగు తల్లి మనుగడ కష్టాల్లో ఉన్న ఈ తరిలో నిజమైన జోదుగ మొదటి తెలుగు భాషోద్యమ శతకాన్ని ఇప్పుడు మన ముందుకు తెచ్చారు. సంకర అంగ్ల మాటలు లేకుండ ఉండటం దీని ప్రత్యేకత.

వింధ్య పర్వతాల క్రింది దేశంబును

ఏక ఛత్ర బిగిని ఏలినట్టినుడి అని మన పాత గొప్పతనాన్ని గుర్తుకు తెచ్చారు.

తెల్లవాడి తల్లి తలకెత్తి తిరుగకు,

తెలుగు తల్లి తలను తెంపబోకు: అని ఆవేశంతో పాటు వృత్తనుప్రాసంలో చెప్పారు.

జల్లికట్టు కన్న తల్లి భాష తెలుగు అని మన మంచి సంస్కృతిని ఎంత వేగంగా పోగొట్టుకుంటున్నామో చెప్పారు. ఒగ్గు, బుర్ర కథలు,

సురభి నాటకాలు, సుమధుర గానాలను గుర్తుకు తెచ్చారు. శతకాలు (72), అవధానాలు (83) మన గొప్పతనమేనని పొగరుతో పలికారు. మతాలను మోయని భాష మన భాషే అని (89, 90) ఎలుగెత్తారు. ఇతర మతాలు కూడ తెలుగును గొప్పగా చూడటాన్ని గమనించండి (98, 99) అన్నారు. బ్రౌన్ దొరను గుర్తుకు (91) తెచ్చారు.

ఉద్యమకారుడి పిలుపులు: 1. వస్తువులను కొనుట వాస్తవమ్ము గదర, వాటి పైన తెలుగు వ్రాతలన్ని వ్రాసి యుండ వలెర. 2. పోరు తెలుగు గడ్డ పోతు గడ్డ, కొంచెమైన నిలుపు మంచె పైన. పల్లె పిల్లల మనసులోకి చొచ్చుకొని పోవటానికి అనలైన తెలుగు మాటలను (మంచె) వాడారు. 3. చదువుకున్న వారు (105) చచ్చుబడ కూడదు అని తెగేసి చెప్పారు.

ఇలా చెప్పుకుంటే 10 పుటలొతుంది. అమ్మ నుడిని ప్రేమిస్తున్నాను అనుకునే ప్రతి తెలుగు వాడు ఈ శతకాన్ని చదవాలి, చదివించాలి.

రచయితగా నా మాట

మంచి మాట మనిషికి పెట్టని కోట, ఆ మాటలను బట్టి ఆ వ్యక్తి యొక్క అంతః సౌందర్యం బయట పడుతుంది. ఆ మాట మాత్ర భాషకు సంబంధించినది అయితే ఇంకా అర్థవంతంగా ఉంటుంది. భాష బంగారు భవిష్యత్తుకు బాటలు వేస్తుంది. మాతృభాషలో బోధన మరింత వికాసానికి తోడ్పడుతుంది. మనదేశంలో గుర్తించబడిన భాషలు ఇరవై రెండు ఉండగా... ఒక్క తెలుగు భాష మాత్రమే బోధనా మాధ్యమాన్ని కోల్పోతున్నది. సోదర రాష్ట్రము తెలంగాణలో తెలుగుకు అత్యంత ప్రజాదరణ పొందేటట్లు ప్రభుత్వము కృషి చేస్తుంటే, ఇక్కడ ఆంగ్ల మాధ్యమానికి బీజాలు వేస్తున్నారు. ఏ కొద్దిమందో భాషాభిమానులు, రచయితలు దీనిని వ్యతిరేకించినా... న్యాయస్థానాలు అక్షింతలు వేసినా.... నూతన విద్యా ముసాయిదా ప్రణాళిక 2020 లో మాతృ భాష బోధన ఐదో తరగతి వరకు తప్పక ఉండాలని సూచించినా.... మన ప్రభుత్వం మాత్రం ఒంటెద్దు పోకడతో ముందుకు సాగిపోతోంది.

ప్రపంచం లో ఎక్కడా కూడా మాతృభాషను పూర్తిగా తొలగించి ఆంగ్ల మాధ్యమాన్ని ప్రవేశపెట్టబడిన దేశం కాని...రాష్ట్రం కాని... లేదు. పైగా ఆంగ్ల మాధ్యమాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి ఫలానా వర్గం వారికి ఆంగ్ల మాధ్యమం అందని ద్రాక్ష పండని చెప్పడం.... ఏమంత మంచి విషయం కాజాలదు. నా దృష్టిలో మాతృ భాష బోధన ఐదో తరగతి వరకు అన్ని రకాల యాజమాన్యాల లో తప్పనిసరి చేస్తూ... ప్రభుత్వము నిర్ణయం తీసుకోవాలి. మాతృభాషలో చదివిన బిడ్డకి మనో వికాసము వేగంగా అర్థవంతంగా జరుగుతుందనడంలో ఏమాత్రము సందేహం లేదు.

నేను రచించిన ఈ తెలుగు భాషోద్యమ శతకానికి స్ఫూర్తి శ్రీ పారుపల్లి కోదండరామయ్య గారు విశ్రాంత చీఫ్ ఇంజనీర్ హైదరాబాద్, తెలుగు రక్షణ వేదిక అధ్యక్షులు శ్రీ పొట్లూరి హరికృష్ణ గారు మరియు విశ్రాంత పాలనాధికారి శ్రీ నందివెలుగు ముక్తేశ్వర్ రావు గారు, తెలుగు భాష రక్షణ కొరకు వీరిరువురు చెప్పిన

మాటలు నన్ను ఈ శతకం రచన వైపు మళ్ళించాయి. తెలుగు భాష మరుగున పడి పోతే తెలుగుజాతి కూడా మరుగున పడుతుంది. మన సంస్కృతి సాంప్రదాయాలు కొనసాగడం సమీప భవిష్యత్తులో అసాధ్యం అయిపోతుంది. ఇప్పటికే వరి చేలో పాడే జానపదాలు లేవు. వీధుల్లో తిలకించిన వీధి నాటకాలు లేవు. రామాయణ మహాభారత హరి కథ కాలక్షేపాలు అసలే లేవు. ఇలాంటి తరుణంలో నిర్బంధ ఆంగ్ల మాధ్యమాన్ని పాఠశాలల్లో ప్రవేశపెట్టడం మాతృభాషకు గొడ్డలిపెట్టు లాంటిది.

ఈ భూమి మీద ప్రతి వ్యక్తికి... జీవించడానికి ఒక భాష కావాలి.... అదే మాతృభాష. ఆజీవితాన్ని సాఫీగా నడిపేందుకు సంపాదించే జీతం కొరకు ఒక భాష కావాలి... అదే ఆంగ్ల భాష. భాషను నేర్చుకోవడం అనేది అవసరాన్ని బట్టి ఉంటుంది కానీ అవకాశవాదాన్ని బట్టి ఉండదు. ఐస్ క్రీమ్ అమ్మే వ్యక్తి కూడా అనర్గళంగా ఐదు భాషలు మాట్లాడగలడు. కాబట్టి ప్రాథమిక విద్య మాతృభాషలో చదివి, ఆపై ఆంగ్ల మాధ్యమాన్ని ఎంచుకుంటే పిల్లల భవిష్యత్తు బంగారు మయం అవుతుందని నా ప్రగాఢమైన విశ్వాసం. సరళమైన పదాలతో ఆటవెలది పద్యాలు ఈ శతకంలో వ్రాయడం జరిగింది. ప్రతి ఒక్కరూ తమ మాతృ భాష అభ్యున్నతికి కృషి చేయాలని, అవసరమైతే ఉద్యమాలు చేసి తెలుగుతల్లిని కాపాడతారని ఆశిస్తూ ...ఆకాంక్షిస్తూ...

ఈ తెలుగుభాషోద్యమ శతకము ముద్రణకు సహకరించిన శ్రీ పేరం వెంబ్రమణ దంపతులకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ...

మీ శ్రేయోభిలాషి

పత్తిపాటి రమేష్ నాయుడు

రచయిత, ఉపాధ్యాయులు

కుక్కలపల్లి దామలచెరువు చిత్తూరు జిల్లా

చరవాణి : 9491776837, 7989784117

1. తెలుగు వెలుగులన్ని తేజస్సు కోల్పోయే,
తెలుగు రచనలన్ని తెల్లబోయే,
మాటలాడు భాష మనసులో నిల్పుమా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
2. స్వార్థ రాజకీయ శాపనార్థములతో
నిండిపోయేయిలను మండిపోయే
కీడు తలపకోయి వేడుకొనెద నేను!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
3. వింధ్య పర్వతాల క్రింది దేశంబును,
ఏకఛత్ర బిగిని ఏలినట్టి,
తేట తెలుగుభాష తెంపైన భాషకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
4. ఆంగ్ల మాధ్యమంబు అవకాశవాదమే,
మాతృభాష పైన మమత పెంచు,
భావ స్వేచ్ఛ మాతృభాషతో సాధ్యమే!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
5. తెలుగు దూరమైన తెలుగు జాతెక్కడో,
తల్లడిల్లు మనసు తలచినంత,
తెనుగుభాష బ్రతుకు తీరెట్లు చెప్పుమా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
6. ఆంధ్ర దేశమందు అంధకారము జేరె
ఆంగ్ల మాధ్యమంబు అమలు జేయ,
తెలుగు తరిమికొట్టు తెగింపు నీకేల!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

7. తల్లి భాష నేడు తల్లడిల్లె గదర,
ఆశ జూపి భాష ఆవిరయ్యె,
మాటలాడ లేని మాధ్యమంబదియేల!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
8. మాతృభాష లేక మనగల్గుటెట్లురా,
మాయమాట తోడ మైత్రి చెడెర,
నమ్మబోకురయ్య నయవంచనలు నీవు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
9. తెల్లవాడి తల్లి తలకెత్తి తిరుగకు,
తెలుగు తల్లి తలను తెంపబోకు,
భాషయనగ మనకు బాధ్యత సోదరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
10. అన్నమయ్య నాడు ఆదరించిన భాష,
కృష్ణదేవరాయ తృప్తభాష,
బ్రౌనుగారికిష్ట మైనట్టి భాషరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
11. శాసనమ్ములన్ని చక్కగా తెలుగులో,
వ్రాసిపెట్టవలెర వాసిగాను,
న్యాయ మూర్తి తీర్పు నవ్యరీతిన నిల్పి,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.
12. జల్లికట్టు కన్న తల్లిభాష తెలుగు
తక్కువేమి కాదు తరచిచూడు,
అడుగువేసి కడుగు ఆంధ్రజాతిని సుమ్మి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

13. వాహనాలపైన వాడవాడలయందు
తెలుగు పేర్లు చూచి తృప్తి పొంద
వ్రాసిపెట్టవలెర బాధ్యతెరిగి నీవు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

14. ఉత్తరములు మరియు ప్రత్యుత్తరములన్ని,
సులభమైన రీతి చూచుటకును,
తెలుగులోనె చదువ తెనిగింప చేయుమా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

15. వస్తువులను కొనుట వాస్తవమ్ము గదర,
వాటిపైన తెలుగు వ్రాతలన్ని,
వ్రాసియుండవలెర వాసికెక్కిన భాష,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

16. మధురమైన భాష మన మాతృ భాషరా,
ఆదరించకున్న అంతరించు,
తల్లి వలెను జూచి తల్లడిల్లర నీవు,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

17. తమిళ తంబికున్న దమ్మునీకున్నదా,
తెలుగుభాష రక్ష దీక్ష చేయ,
ముందుకురికి నీవు భూమిపైతిరుగాడి,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

18. అరవ వాడికున్న ఆశనీకున్నదా,
కన్నడిగులకున్న కరుణ లేక,
తల్లి తెలుగుభాష తల్లడిల్లెర నేడు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

19. ఒరియభాషలోన ఓరిమి చూడరా,
ఓర్పుతోడ నేర్పు ఒనరుచుండె,
తెలుగు తీరు జూచి తెల్లబోయిరి నేడు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

20. పద్యమైనగాని గద్యమైననుగాని,
హృద్యమై చెలగును హృదయ మందు,
అట్టి భాష నేడు గడ్డిపోచాయెరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

21. రమ్యమైన భాష రమణీయ భాషరా
రాజ్యమేలినట్టి రాజ భాష,
రాజకీయమాయె రణరంగమాయెరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

22. మంచిగాను యెదిగె మారిషన్ దేశాన,
తెలుగు పాఠశాల వెలుగు లీనె,
కష్టములెదురయ్యె కాటికి పంపకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

23. గతములోన తెలుగు ఘనమైన రీతిలో,
ఆదరించబడెర అయ్యలార,
నొచ్చుకొనిరి నేడు నోటితో పలుకగా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

24. తెలుగు భాష యాస వెలుగులు జిమ్మెరా,
దేశ దేశమందు తేజరిల్లె
తాన సభలు జూచి తరియించి కనులార!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

25. తెలుగు చక్కగాను తెలుగింట నేర్వంగ,
పొరుగు రాష్ట్ర మందు పోరు లేక
నేర్చుచుండిరిగద నేతలందరు జేరి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

26. నందమూరి తారకానంద రాముడు,
తెలుగుజాతి చేత వెలిగెనతడు,
గౌరవమ్ము కీర్తి ఖండాల దాటెరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

27. అల్లసాని పెద్దనాదికవివరులు,
తెలుగు రచన జేయ తేటగాను,
భువన విజయ మనెడి భవనమ్ము లోపలన్!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

28. నన్నయాది కవులు నాణ్యమైన రచన
చేసిచూపినారు చేవగల్గి,
చదువలేక నేడు చతికిల బడిరోయి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

29. తిరుగు లేని కవులు తిక్కన మల్లన్న,
వాసికెక్కునట్లు వ్రాసినారు,
నాటి రచనలెల్ల నేటికీ మేటిరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

30. నైషదమ్ము విద్యదౌషదమ్మె యనుచు,
పండిత కవులెల్ల ప్రణతులిడగ,
సిరులు కురియు కవిత శ్రీనాథు రచియించె!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

31. మాధ్యమంబు మార్చమందబుద్ధులెవరూ,
మంచిగాను చదువ మారబోరు,
తల్లి తెలుగు మీద తాపమేలర బాల!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

32. మాతృభాష మనము మాట్లాడు భాషరా,
చిన్నతనము నుండి చింత లేక,
చదువుకొన్నయట్టి చక్కని భాషకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

33. సాగరమ్ము దాటి సంసారములు వీడి,
లక్ష ఫీజుగట్టి లంకలోన,
చదువనేల బాల శక్తిమించియు నీవు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

34. తెలుగు సౌరభాలు తెలుగు వంటకములు,
పోరు తెలుగు గడ్డ పోతు గడ్డ,
అట్టి సంపదెల్ల ఆంధ్రుల సొమ్మూరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

35. తల్లి తెలుగు శిలకు మల్లె పూదండలు,
వేయుచుండ గొప్ప వేడుకగను,
మంగళారతిచ్చి మరచిపోకుర బాల!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

36. అమరనగరమందు అపురూప శిల్పాలు,
తిక్కనయ్య కలము తియ్యదనము,
మూగబోయె నేడు రాగమాలికలన్ని!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

37. తెలుగు రచనలిచట తేజోవికాసమై,
స్ఫూర్తినిచ్చి కవుల కీర్తిచాటె,
అట్టి తెలుగు నేడు వట్టిపోయెను గదా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

38. అగ్రహారమందు అగ్రపీఠమ్మున,
ఆదరించబడెర ఆంధ్ర భాష,
అట్టి భాష నీకు అమ్మయగును బాల!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

39. రాయలేపొగడిన రతనాల భాషరా,
కాకతీయ రాజ్య కావ్య భాష,
కళ్ళ ముందు నేడు కనుమరుగైపోయె!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

40. కల్లబొల్లి మాట చెల్లబోదెపుడును,
వాస్తవమ్ముగనర భ్రాంతి వీడి,
మాతృభాష మనకు మంచినే చేయురా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

41. విషయమెంతయున్న విజ్ఞానమున్ననూ,
మాతృభాష లేక మన్ననెట్లు
పొందగలవు నీవు పోరుబాట నిలచి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

42. చదువదెంత నీవు చక్కగా నేర్చినా,
తల్లిభాష వీడి తల్లడిల్లి,
లాభమేమి నీకు క్షోభయే మిగులురా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

43. మధురమైన భాష మన మాతృభాషలో,
వేయివత్సరాల విద్యలెల్ల,
పొదిగియుండ నీవు వెదకెద వెందుకో!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

44. తేనెలూరు మాట తెలుగు రసములూట,
తెలుగునుడుల నుండు తియ్యదనము,
చెరకుగడల తీపి దొరకురా తెలుగింట!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

45. తెలుగు గాలి పీల్చి తెలుగు నీరుండ్రాగి,
తెలుగుగడ్డ మీద వెలిగి నావు,
తెలుగుకడ్డు గోడ వలదురా సోదరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

46. అంపశయ్య మీద అవసాన దశలోన,
తెలుగు మాధ్యమంబు వెలుగు లేక,
కళలు తగ్గుచున్న కమ్మని భాషకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

47. ఆంగ్ల భాష మోజు అమెరికాపై మోజు,
ఆశలన్ని కూలి ఆవిరయ్యె,
చాప వలెను చుట్టె శాసించె క్ర్రోన!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

48. ఆంగ్ల విద్య నేడు అవకాశవాదమే,
డబ్బు కూడబెట్టు జబ్బుగదర,
విలువలేని విద్య వింతగా నేర్చుకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

49. తల్లిభాష నీది తరముల సంపద,
తూలనాడకోయి తుంటరిగను,
తల్లివోలె కొలిచి తరియింపుమా నీవు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

50. ఆంగ్ల భాష నీకు అర్థమిచ్చును గాక,
మాతృభాష నీకు మమత నిచ్చు,
జీవితమ్ము నిచ్చి జీవించు భాషకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

51. గిడుగు రామమూర్తి గీటురాయి మనకు,
మాటలాడు తెలుగు మంచి కోరి,
కోర్టులందు గెలిచి కోరిక నిలిపెరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

52. ముప్పు వచ్చెగదర ముందుగా భాషకు,
మాట మరచిపోవ మనుటయెట్లు,
తెలుగు మాటలాడి తెంపుగా తృప్తితో!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

53. చూడ ముచ్చటగను చూచెదము మనము,
బుల్లితెరలపైన తల్లి భాష,
పదములన్ని చేర్చి పలుకకు పరభాష!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

54. మట్టిలోన కలియు మన మాతృభాషను,
కొంచెమైన నిలుపు మంచెపైన,
ముంచవలదు నీవు త్రుంచవలదు భాష!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

55. రెండువంతులైన నిండుదనము లేక
నోట పలుకకున్న మాటలన్ని,
మాయమగుర నీదు మాతృభాష భువిని!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

56. కళలు లేనిచోట కళతప్పు సంస్కృతి,
భాష లేనిచోట బ్రతుకు బండి
ఆగిపోక ముందు వేగమే మేల్కొని!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

57. ముగ్ధమైన తెలుగు మోహన రూపమ్ము,
కళను తగ్గిపోయె కాంతి వెలిసె,
కనికరమ్ము జూపి కాపాడు జాతిని!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

58. ఉత్తరములు లేవు ఉత్తుత్తి మాటలే,
చేపలుకును¹ నీవు చేతబట్టి,
ఇతర భాషలెంచి ఇంపుగా పలుకకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

59. తెలుగు పాట మనది వెలుగు బాట మనది,
అమరమైన భాష ఆత్మయందు,
ఇంటిలోని భాష ఇటలియన్ ఆఫ్ ద ఈస్ట్!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

60. సమర శీలగతిని సాగరా ముందుకు,
సాధుజనులగూడి చక్కగాను,
భాష కొరకు నీవు బాధ్యత గైకొని!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

1 చేపలుకును = చరవాణి

61. ఆంధ్రజాతి యొక్క మాటపై నిలబడి,
సకల జనులు కలసి సమ్మతించ
భాష బ్రతుకు గదర భయమేమి లేకుండ!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

62. రాణ కెక్కె నిచట రాణి రుద్రమదేవి
ఆంధ్రజాతి నిలిచె ఆమె తోడ,
వీరమరణమొందె నారీశిరోమణి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

63. అమ్మ లేక బిడ్డ అవనిలో బ్రతుకునా,
తిండిలేక నరులు తిరుగుటెట్లు,
జానపదులు లేక జాతి వెలుగుటెట్లు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

64. ఆలు బిడ్డలంత అల్లము తినినట్లు
అమ్మ మీద శిశువు అలిగినట్లు,
ఆంగ్ల మాధ్యమంబు అమలిట్లు జరిగెరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

65. ఊరగాయ పోయె ఉండ్రాళ్ళు పోయెరా,
పాలతాలికలును పాలబువ్వ,
పాయసంబు పోయె పదసంపదెల్లనూ!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

66. అమ్మ నాన్న పోయె మమ్మి డాడీ వచ్చె,
అవ్వ తాత పిలుపులంతరించె,
పదములంతరించ పాడాయె సంస్కృతి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

67. వాక్య శైలి మారె వ్యాఖ్యానములు మారె,
తెలుగు పలుకు మధ్య కులుకులొలుకు
ఆంగ్లభాష పలికె అప్రయత్నముగాను!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

68. సురభి నాటకాలు సుమధుర గానాలు,
వెతలుదీర్చు కథలు వేనవేలు,
భాషవెలిగె నిచట బాధ్యత నేర్పుచూ!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

69. తల్లిదండ్రులిపుడు తప్పక తెలుగును,
నేర్పవలయు నేడు నేర్పుతోడ,
పిల్లలంత చదువ పిలుపునివ్వ వలెర,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

70. ఆరువేల భాషలందు మన తెలుగు
నేలమీద నిలిచె నిక్కముగను,
అందమైనభాష ఆంధ్ర భాషకు నేడు
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

71. తల్లి నోటి మాట తప్పక వినవలె,
మాతృభాష యనగ మారు తల్లి,
తల్లి విడిచి నీవు తల్లడిల్ల వలదు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

72. తెనుగు భాషలోని తియ్యని శతకాలు,
మధురమైన పాట మాటలెల్ల,
కానరావు వేరు కావ్యభాషలయందు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

73. విలువలిచ్చు నాటి వేమన శతకము,
అనుభవాల రసపు అమృత గుళిక,
నేటికీ నిలబడి నేర్పురా సత్యంబు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

74. భక్తి పారవశ్య పావన చరితము,
హరునికైన నచ్చు నరునికైన,
వరములిచ్చు పథము నరసింహ శతకము!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

75. అత్తగారి యింట అమ్మాయిలందరూ,
మసలు కొనుట తెలియు మంచి గాను,
నేర్చుకొనగలరు కుమారీ శతకమందు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

76. పిల్లలెట్లు పెరుగు విధమును నేర్పురా,
తల్లిదండ్రు మనకు దైవమనుచు,
వెలుగు నిచ్చు గదర తెలుగు బాల శతకమ్
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

77. వంద వత్సరాల సంధిరా శతకము,
సుమతి శతకమందు మమత గాంచు
అందు కంద పద్య మందు కనర నీవు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

78. సంప్రదాయమెల్ల జాతికి సంపదే!
దాశరథి శతకము దారిచూపె,
రామచంద్ర చరిత రమ్యమై వెలిగెరా,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

79. పూర్వ కవుల పూర్ణ పుణ్యంబు చేతను,
భాష బ్రతికె నిచట ప్రగతి తోడ,
నేడు చూడ తెలుగు గోడు మిగిలెనయ్య!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర

80. సభలలోని చర్చ రభస పాలాయెగా,
శాసనమ్ములన్ని శాంతి కోరె,
వాక్కు దానములవి వాగుల పాలాయె!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

81. ఆశలన్ని నిలిపె ఆస్థేలియ ప్రభుత,
అమలుజేసి తెలుగు నాదరించె,
మాతృభాష పైన మమకారమును జూపి,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

82. అమెరికాను తాకె ఆంధ్రలో యలజడి,
గడ్డుకాలమందు తెడ్డువేయ,
సంఘటితముగాను సాగిరి ముందుకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

83. అందమైనదోయి అవధాన ప్రక్రియ,
వేరుభాషలందు వీలు కాదు,
మనకె సొంతమైన మంచి సృజన యిది!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

84. తెలుగు భాష యందు తియ్యని పద్యాలు,
నాట్యమాడె జనుల నాల్కలందు
నీతిపద్యసార నియమంబు పాటించి,
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

85. ఒగ్గు బుర్ర కథలు ఓర్పుతో విన్ననూ,
సంప్రదాయ రీతి సాధ్యమగుర,
భాష బ్రతుకనిమ్ము వాడవాడలయందు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

86. అమ్మ యనెడి పదము కమ్మని తెమ్మెర,
తెలుగు భాష లోని తియ్యదనము,
మాతృభాషలోని మధురిమల్ గని నీవు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

87. రాగమాలికలను రంజుగా పండించి,
దృష్టి పదములెల్ల కీర్తి దెచ్చె,
రచన జేయగల్గు రసరమ్య భాషకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

88. పదము పదము కూడి పరిపుష్టి తోడను,
శబ్ద శబ్దమందు శ్రావ్యముగను,
వర్ణమాలతోడ స్వర్ణయుగము వచ్చె!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

89. తమిళ భాష రీతి తనదైన శైలిలో,
వైష్ణవమును మోసి భక్తి నిలిపె,
మమతజూపి తెలుగు మతముల మాపెరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

90. కన్నడమున విరిసె కరినంపు శైవము,
రాజరికము మతము రంగు పులిమె,
తేట తెలుగులెన్న దేశ భాషల యందు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

91. బ్రౌనుగారికున్న భక్తిలో కొంతైన,
ప్రభుతకున్నచాలు భాష బ్రతుకు,
మాతృమూర్తి ఋణము మాతృభాషయే దీర్చు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

92. అచ్చతెనుగు కావ్యమరుదైన రచనరా,
పొన్నెగంటివారు పూర్తి జేసె,
అట్టి తెలుగునుడిని మట్టిపాల్ జేయకు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

93. పల్లె పట్టులందు భాష భద్రత నొందె,
యక్ష గానములవి రక్షణిచ్చె,
జాను తెనుగు బ్రతికె జానపదుల నోట!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

94. చక్కనైన కావ్య సంగీత సామ్రాజ్య,
శబ్దజాల మదియె జతులు గూడి,
తెలుగు భాష తోడ వెలిగెరా రాగమై!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

95. భరత నాట్య కళను భక్తితో రంజింప,
తెలుగు శబ్దమెల్ల వెలుగు నింపె,
అట్టి మాతృభాష వట్టి పోకూడదు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

96. తెలుగజంత భాష తేనెకన్నను తీపి,
అచ్చ తెలుగు కీర్తి స్వచ్ఛమౌను
దైవ భాష తెలుగు దైన్యస్థితిని జూచి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

97. సవర భాష పొందె శాశ్వత లిపి కూడ,
గోండు లిపిని పొంద గోడుచేయ,
లంబడీలు కూడ రంజింపజేసిరే!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

98. మహ్మదీయులంత మంచిగా తెలుగును,
చదువు కొనగ నేడు వెదకిరేని,
తల్లి భాష నీది తపియించి నేర్చుమా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

99. క్రీస్తు పలుకులెల్ల కీర్తింప తెలుగులో,
ముద్ర వేసిరిగద ముందుగానె,
బి.బి.సి.వార్తలెల్ల బేషజాలను వీడె!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

100. మాతృభాష నేర్వ మంచిగా పరభాష,
నేర్వగలరు జనులు నేర్పు తోడ,
మాతృభాష మరచి మరపించుటేమిరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

101. ఆదిభట్ల వారు ఆనందకరముగ,
హరికథలనుజెప్పె యందముగను,
అన్ని దిక్కులందు అవధానములు జేసె!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

102. అచ్చ తెలుగు పిలుపు ఆదిభట్ల పలుకు,
హరికథా పితామహాంధ్ర జ్యోతి,
అట్టి మేటికవిని గట్టిగా స్మరియించి!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

103. భాష ప్రజలనాడి భాష హృదయ సడి,
భాష కన్నతల్లి పాలవెల్లి,
భాష భవితనిచ్చు బంగారు బాతురా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

104. బొడ్డు కూడ తెగని బుడ్డోడి చదువుకు
వేలరూకలేల వేడుకగను,
తల్లిభాషవీడి తలపోయుటేలరా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

105. భాష శిథిలమౌను బాధ్యత వీడిన,
చదువుకొన్నవారు చచ్చు బడిన,
దక్షులెవరు తెలుగు రక్షించు వారలు!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

106. మౌనమేలనోయి మాతృభాషను గూర్చి,
ముచ్చటించరుగద మచ్చుకైన,
మాతృభాష యొకటె మనదైన సంపద!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

107. జాలిజూప చేరు చచ్చిన కాకికై,
లక్ష కాకులైన లక్షణముగ,
మనుజులైన మనకు తెనుగుపై కోపమా!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

108. భరతదేశమందు భాషా ప్రయుక్తము,
ఆంధ్ర రాష్ట్ర మదియె అవతరించె,
నాటి స్ఫూర్తిగనిన మేటిరా మనభాష!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

109. పట్టుబట్ట వలెర పాలనా భాషగా,
మాతృభాష మనకు మాతృ సమము,
మనది కానిమాట మనము పలుకుటేల?
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

110. బాధ తెచ్చిపెట్టు బోధనా భాషను,
విడచిపెట్టవోయి వేగముగను,
సొంతభాష పైన పంతము నీకేల?
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

111. భాష నేర్చినంత బాధ్యత నేర్చునా,
ఆంగ్ల భాష నేర్వ అట్లై యగుర,
జబ్బు చరిచినంత జబ్బు మాన్పగలేము!
తెలుగు వెలుగు నింపు తెలుగు వీర.

